

HUMANISTEN

HUMANISTERNAS MEDLEMSTIDNING

ÅRGÅNG 19 SEPTEMBER 2018 NR 3

UR INNEHÅLLET:

Barn måste få slippa ensidig religiös påverkan i skolan

Expo blundar med ena ögat

Ryktet om Guds återkomst är betydligt överdrivet

Böneutrop och andra kallelsetyper

Desinformation om naturtexterna i Koranen

Missa inte kalendariet på vår hemsida. Där finns alla arrangemang både på riksnivå och i de lokala avdelningarnas program.

INNEHÅLL

Redaktören

Lars Åberg4

DEBATT:

Dimridåer kring väsentliga grundprinciper

Eleonor Johansson.....5

DEBATT:

Humanisterna har inte ändrat inställning

Anna Bergström.....6

DEBATT:

Barn måste få slippa ensidig religiös påverkan i skolan

Magnus Timmerby.....7

DEBATT:

Låt aldrig det sekulära samhället försvagas

Ingvar Åhman-Eklund.....8

Nominera till Humanistpriset.....9

Expo blundar med ena ögat

Staffan Gunnarson.....10

BOKRECENSION

Ryktet om Guds återkomst är betydligt överdrivet

Patrik Lindenfors.....13

Böneutrop och andra kallelsetyper

Lars Graf.....15

Den humanitära hjälpen fyller 10 år

Sven Olof Andersson.....18

Desinformation om naturtexter i Koranen

Svante Brandänge.....20

Från lokalavdelningarna

Humanisterna Väst.....24

Humanisterna Stockholm och Kalmar.....25

Frågor och svar.....26

SEKULÄR HUMANISM: LIVSÅSKÅDNING SOM BYGGER PÅ FÖRNUFT, VETENSKAP OCH MEDMÄNSKLIGHET

HUMANISTEN

Medlemstidning för Humanisterna.

Utkommer med 4 nummer per år.

ISS 2000-178

Redaktör

Lars Åberg

Medarbetare i detta nummer

Eleonor Johansson

Anna Bergström

Magnus Timmerby

Ingvar Åhman-Eklund

Staffan Gunnarson

Patrik Lindenfors

Lars Graf

Sven Olof Andersson

Svante Brandänge

Grafisk form

Uno von Corswant

Ansvarig utgivare

Patrik Lindenfors

patrik.lindenfors@humanisterna.se

Tryckeri

Ale Tryckteam, Bohus

Skriv i Humanisten

Skicka ditt manus till:

lars.berg@humanisterna.se

Vi kan tyvärr inte betala något honorar för publicerade texter och bilder och vi ansvarar inte heller för insänt, ej beställt material. Om så behövs kommer vi att redigera textmaterialet.

Redaktionen förbehåller sig rätten att använda allt publicerat material på Humanisternas hemsida eller blogg.

**Manusstopp nr 4, 2018:
19 november**

Lars Åberg

lars.berg@humanisterna.se

REDAKTÖREN:

Häromveckan var jag i Bergen för ett norsk-dansk-svenskt scensamtal om migration, demokrati och välfärdsstat, föranlett av utgivningen av en bok, "Skandinavisk uro", med många olika röster om och infallsvinklar på det temat. Som svensk sågs jag av de närvarande norrmännen och danskarna som företrädare för ett samhälle utan åsiktsbredd – eller kanske snarare som rymling från dess ständiga sökande efter konsensus.

Ibland får jag för mig att Humanisterna utgör essensen av det svenska. Det är sådana vi är: timida, försiktigt sekulära, angelägna om att inte trampa för många på tårna. Vem vill väl inte vara humanist? Det är ett slags vänlighetens och toleransens position i en skrikig debatt med växande utrymme för intolerans.

I det längsta undvek många i vårt land också, precis som norrmännen och danskarna hävdade, att erkänna att världens kanske mest förutsägbara samhälle har blivit mera oförutsägbart. Här står tågen still på linjen, posten kommer inte fram och gangsters tränger sig före i vårdköen. Erfarenheterna av försämrade samhällsfunktioner är så spridda att de inte kan förminskas genom uppfostrande tilltal eller förklaras som utslag av rädsla för det främmande. Det som människor oroar sig för är sådant som de märker av i sin vardag och därför faktiskt känner till.

Vid något tillfälle pratade jag samhällskunskap med en grupp niondeklassare i en större svensk stad. De visste en massa annat om sådant som hände runt omkring dem, men hade dålig koll på hur samhället var uppbyggt och hur beslut fattades. En del trodde att socialförvaltningen och socialdemokratin var samma sak. Några av dem var säkra på att barnbidraget kom från FN.

En undran väcktes då hos mig: om man inte vet hur saker och ting hänger ihop, hur märker man då när de inte längre gör det?

Den alltför tidigt bortgångne brittiske historikern Tony Judt hör till dem som pekat på välfärdsstatens paradox: dess framgång undergräver med tiden dess attraktionskraft och dagens unga delar dessutom inte de äldres minnen från tider med misär. Välfärdens kollektiva förutsättningar har främjat en allt starkare individualism. Multikulturalism, identitetspolitik och privatiseringar av offentliga verksamheter samverkar till att försvaga idén om det gemensamma.

Snarare än med nostalgi hör framtidsoron och känslan av otrygghet samman med behovet att förnya det som brukar kallas samhällskontraktet, det ömsesidiga förtroendet mellan medborgarna och staten, och att vi inte riktigt vet hur det ska gå till. Problematiken kring segregation och integration berör oss alla. Bristen på kreativa och konstruktiva idéer om hur vi vill ha morgondagens samhälle gör att vi nöjer oss med defensiva eller repressiva utsagor om hur vi inte vill ha det.

Vem ska vi ha dialog med?

I Humanisten nr 2/2018 skrev Humanisternas ordförande Anna Bergström om reaktionerna på den ramadanhälsning till muslimska vänner som hon lade ut på Facebook. Hon menade att det är viktigt med dialog med dem som inte tycker likadant och beskrev den kritik hon fått som trångsynt och okunnig.

Eleonor Johansson har invändningar och menar att dialogen bör omfatta även dem som tar avstånd från övergrepp i religionernas namn. Anna Bergström replikerar.

”Dimridåer kring väsentliga grundprinciper”

Av ELEONOR JOHANSSON

Hej Anna,

Jag är förundrad över den senaste tidens debatt kring din ramadanhälsning och ditt svar i Humanisten nr 2/2018. Vem är du och vad vill du med ditt ledarskap i Humanisterna?

Vilket är budskapet i din hälsning? Enligt dig är det bara en hälsning till dina muslimska vänner och viktigt med dialog med dem som inte tycker likadant. Jag har inte sett att du hälsat till fler oliktankande på detta sätt, så min fråga är: Varför bara en hälsning till en utvald grupp? Är det något du vill förmedla till oss?

Du anser också att det är fel med fientlighet och beskriver hur du har en gedigen internationell erfarenhet av marginaliserade muslimer, djupt troende katoliker och utsatta ateister. Du skriver att du har diskuterat din livsåskådning och utmanat idéer om "homosexualitet, aborter, omskärelse av pojkar och huruvida en religiös övertygelse är en förutsättning för 'godhet'". Vilket är budskapet här?

Har du diskuterat frågor om

könsstympling av små flickor, barnäktenskap, hederskultur och hedersvåld med någon grupp? Väljer du medvetet bort att redovisa dina erfarenheter av denna typ av religiösa avarter och övergrepp? I så fall varför?

Du skriver också att din ramadanhälsning ledde till "en del mullrande och en ofattbart trång syn på verkligheten målades upp" och använder ord som "fruktansvärt trångsynt" och "djupt okunnigt" om dem som hade synpunkter.

Ena stunden anser du att det är viktigt med dialog med dem som inte tycker likadant för att i nästa stund kapa dem som inte tycker likadant med fotknölarna.

Hur ska vi medlemmar i Humanisterna uppfatta detta? Är det fullt legitimt att Humanisternas ordförande är fientlig mot dem som inte tycker likadant, medan övriga i förbundet absolut inte ska vara fientliga mot oliktankande?

Jag håller med dig om att det är viktigt att bejaka dialog med alla människor kring den humanistiska

livsåskådningen och att i grunden respektera alla människor oberoende av kön, ras/etnicitet, religiös övertygelse eller sexuell läggning. Som jag ser det är det just därför vi är humanister. Vi bör dock vara tydliga med att vi inte tror på föreställningar om övernaturliga gudar eller andar, skapelseberättelser, jungfrufödslar eller andra myter så som de framställs i de flesta religioners urkunder.

För mig är det också viktigt att vi tydligt tar avstånd från övergrepp och avarter som sker i religionernas namn, till exempel hederskulturer, hedersvåld, barnäktenskap och könsstympling.

Jag tycker också det är oerhört viktigt med en tydlig ledare. Just nu upplever jag att förbundet Humanisterna visar en osund otydlighet med ett antal dimridåer kring väsentliga grundprinciper. Jag hoppas att du kan räta ut alla frågetecken!

Eleonor Johansson är medlem i Humanisterna sedan många år tillbaka.

”Humanisterna har inte ändrat inställning”

Av ANNA BERGSTRÖM

Hej Eleonor,
Det kanske kan uppfattas som märkligt med en ramadanhälsning, men det var ingen annat än just en privat hälsning till mina vänner som firade. Hälsningen var ingen ”aktion” och jag har i detta ingen dold agenda. Humanisterna har vidare inte ändrat inställning i någon specifik fråga eller börjat driva någon helt ny fråga sedan jag tillträdde som ordförande i april, varför jag heller inte förstår var-

ifrån den ”osunda otydligheten” du känner kommer ifrån.

Klart är att saker kan uppfattas annorlunda när ett förbund byter ordförande. Jag kommunicerar säkert annorlunda än de fyra personer som varit ordförande före mig, under min tid som medlem. Det jag, och de före mig, lutat oss mot är dock Humanisternas idéprogram och de principer som uttrycks där. Om jag är otydlig i relation till idéprogrammet, eller

uttrycker åsikter som inte ligger i linje med det, ska jag givetvis ha kritik. Men jag har svårt att se att vare sig den hälsningen, eller det inlägg där jag senare försökte resonera kring hur jag uppfattade reaktionerna, borde föranleda farhågor för att förbundet vacklar i några grundprinciper.

Anna Bergström är ordförande i Humanisterna.

Insamlingsstiftelsen

HumanistHjälpen

Humanist Aid Sweden

Plusgiro 90 02 79-1 Swish 123 9002791

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Mot hedersrelaterat våld och konfessionellt förtryck

Din hjälp går till:

Marocko: Övergivna mödrar och barn.

Sverige: Hedersutsatta ungdomar.

Hela världen: Akut hjälp och opinionsbildning.

Tack för 10 års humanitär hjälp!

2008 startade hjälpen som en medlemsinsamling inom Humanisterna. 2012 blev insamlingen en egen insamlingsstiftelse. Donatorer skänker årligen ca 350 000 kronor. Hjälpen går främst till hedersutsatta kvinnor och barn. Allt stiftelsearbete görs ideellt.

Stort tack till alla donatorer!

Ge en donation - Bli månadsgivare - Sprid kunskap

www.humanisthjalpen.se kansli@humanisthjalpen.se

Barn måste få slippa ensidig religiös påverkan i skolan

Av MAGNUS TIMMERBY

Aven om svensk lag förbjuder konfessionella inslag i undervisningen finns det religiösa skolor i Sverige, där bön och annan religiös fostran är inbakade i elevernas skoldagar.

Skolinspektionen har flera gånger kritiserat religiösa skolor för att de har konfessionella inslag. Till exempel har det kristna Andreasgymnasiet i Solna kränkt homoseksuella och förmedlat ovetenskaplig information om evolutionsteorin. Den av Plymouthbröderna kontrollerade Laboraskolan i Hylte har censurerat skollitteratur, isolerat sina elever och hindrat flickor i deras studier. Den islamiska Al-Azharskolan i Vällingby har delat upp pojkar och flickor utifrån kön på skolbussen och i gymnastiken (det senare med godkännande av Skolinspektionen). I en del skolor får tjejer inte cykla eller dansa på rasterna, något som strider mot läroplanens anda att skolan ska främja jämställdhet.

Det är illa nog att barn inte får en objektiv och allsidig undervisning. Det är långt värre om barn isoleras och knappt får chansen att träffa människor som har andra livsåskådningar.

Det är fel att separera barn utifrån livsåskådning och ge dem en ensidig religiös fostran. I stället bör strävan vara en blandad skola, där barn får möta både kamrater och lärare med olika bakgrund. Vad som behövs är en skola för olika.

RÄTTEN ATT SÖKA SIN EGEN LIVSÅSKÅDNING

Barn har rätt att få söka, välja och forma sin egen livsåskådning. Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Tidigare i år beslutade riksdagen att göra barnkonventionen till svensk lag år 2020.

I Europakonventionen, som redan är svensk lag, står det visser-

ligen att föräldrar har rätt att skola in sina barn i den livsåskådning de valt. Men faktum är att den allmänna och skattefinansierade skolan är till för barnen – inte för föräldrarna. Och föräldrar har fortfarande stora möjligheter att ge sina barn en religiös fostran och skicka dem till exempelvis söndagskola eller koranskola på fritiden.

Humanisterna frågade inför valet partierna var de står när det gäller religiösa friskolor. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill stoppa konfessionella friskolor. Kristdemokraterna och Miljöpartiet vill tillåta dem, som i dag. Moderaterna och Centern vill tillåta, men ha bättre kontroll. Liberalerna och Sverigedemokraterna vill tillåta, men stoppa nyetablering.

Bland väljarna vill en stor majoritet se ett förbud mot konfessionella friskolor, enligt en undersökning som Novus genomförde i fjol på uppdrag av Humanisterna.

Barn måste få slippa ensidig religiös påverkan i skolan. Stoppa därför religiösa friskolor. Skolan ska vara en demokratisk mötesplats för kunskap och lärande, som gör världen större och mer nyansrik – inte mindre och mer svartvit.

Magnus Timmerby är ordförande för Humanisterna Syd.

Låt aldrig det sekulära samhället försvagas

Av INGWAR ÅHMAN-EKLUND

I början av september var det val i Sverige. När du läser detta vet vi vilka politiska värderingar som gick framåt i valet och vilka partier som ska styra landet de närmaste åren.

Men politiken är lyckligtvis inte det enda som påverkar samhället och våra liv. De styrs även av människornas syn på själva livet, vad vi tror på och de lagar, attityder och traditioner som utgör själva grunden för samhället. Och när det gäller dessa värderingar är Sverige ett av världens mest sekulära fria och toleranta samhällen.

Men det ligger en lång och engagerad kamp bakom denna sekularism och frihet. Elise Ottesen-Jensens kamp för preventivmedel. Ingemar Hedenius skrifter mot religiösa dumheter. Grupp 8 och andra feminister. Kampen för de homosexuellas rättigheter och på senare år Prideparaderna. Vår egen organisation, som från början hette Human-Etiska Förbundet, inte att förglömma. Många kämpade på olika sätt för att utveckla och befästa ett sekulärt och öppet samhälle.

FÅR INTE SLÅ OSS TILL RO

Vi får dock aldrig slå oss till ro och tro att kampen är vunnen. På senare har mörka värderingar börjat vinna viss mark. Över 200 000 unga tjejer lever under hedersförtryck. Vi har

fått salafistiska moskéer och böneutrop och ökad rasism. Totalitära ideologier har kapat delar av Pridefestivalen.

Därför är det viktigt att vi målmedvetet arbetar vidare med att befästa alla de framsteg vi uppnådde under sekularismens genombrotts sekel i Sverige, 1900-talet. Allt annat vore ett oförlåtligt svek mot Elise Ottesen-Jensen och alla de andra, som i hård kamp skapat det öppna sekulära och toleranta Sverige som vi i dag har lyckan att leva i. Vi måste rida spärr mot allt som försvagar eller luckrar upp vårt sekulära samhälle, där kvinnor och minoriteter kan leva fritt utan tvång och religiösa lagar.

Vi får aldrig medverka till att samhället backar tillbaka in i vidskepelse, intolerans och förtryck mot kvinnor och hbtq-personer.

DET SEKULÄRA ARVET ÄR STARKT

Visst finns det stora problem med

kriminalitet, extremism och segregation, men fortfarande upplever jag att det sekulära arvet är starkt. De flesta i Sverige uppskattar att leva i ett tolerant och sekulärt samhälle, där staten inte lägger sig i vad man tror på så länge man inte förtrycker andra. Vi måste bekämpa hedersförtryckare, religiösa och politiska extremister, homofober och identitetsförespråkare medvetet, rejält och tufft och på många sätt.

Vad som också är viktigt är att den sekulära öppenheten kan råda i alla bostadsområden. Vi måste få bort utanförskapsområden med hederspolis. Det ska ske genom konkreta handlingar som inte stannar vid verbala intentioner. Samtidigt måste vi se till att vi värnar om våra egna värderingar kring demokrati, öppenhet och tolerans och icke-rasism. I annat fall risker vi att slå ut våra motståndare på ett negativt sätt så att de vinner i slutändan.

Vi ska arbeta för ett sekulärt samhälle som är så starkt att det öppet bevarar och fortlöpande stärker allas möjligheter att själva kunna välja hur de vill leva sina liv utan måsten, pekpinnar och religiösa dogmer.

Ingvar Åhman-Eklund är medlem i Humanisterna.

Nominera till Hedeniuspriset 2018

Sedan år 2000 delar Humanisterna årligen ut Ingemar Hedenius-priset. Syftet med utmärkelsen är dels att hedra minnet av filosofen, författaren och kulturdebattören Ingemar Hedenius (1908-1982), som 1949 startade en intensiv debatt om kristendomen i Sverige med sitt mest kända verk "Tro och vetande", och dels att stödja och uppmärksamma personer som arbetar och verkar i Hedenius anda.

Till mottagare kan den utses som i Sverige under året främjat humanism, rationalism och vetenskaplig kunskap. Särskild vikt ska fästas vid insatser som befrämjat en kritisk granskning av religion i dess olika former, pseudovetenskap, irrationella och inhumana föreställningar och traditioner.

Hedeniuspriset utdelas varje år vid Humanismens dag, som i år infaller lördagen den 17 november.

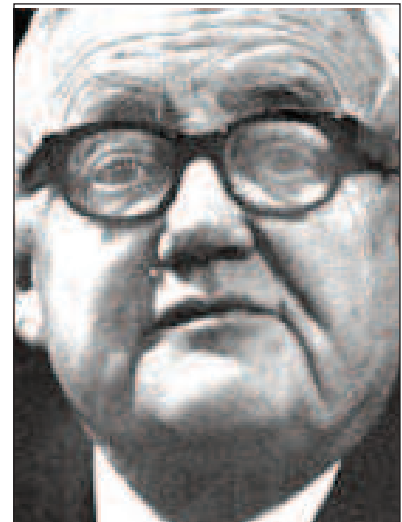
Priset kan även utdelas till juridiska personer. Medlemmar i förbundet Humanisterna har nomineringsrätt. Förbundets styrelse beslutar om pristagare. Styrelsen ska skriftligen motivera sitt beslut. Styrelsen kan avstå från att dela ut priset ett visst år. Prisets innehåll beslutas av styrelsen.

Vill du nominera en kandidat till priset? Skicka ett brev till Humanisterna eller ett mail till:

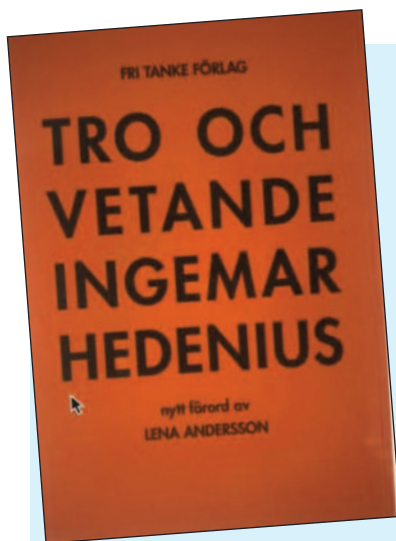
hedeniuspriset@humanisterna.se

senast den 1 november. Glöm inte att motivera din nominering!

2017 gavs Hedeniuspriset till bloggaren Shamima Aktar, som tvingats fly från Bangladesh till Sverige.

Per Arvid Ingemar Hedenius, född 5 april 1908 i Stockholm, död 30 april 1982 i Uppsala, var en svensk filosof. Han var professor i praktisk filosofi i Uppsala 1947–1973.

Ingemar Hedenius välkända och kontroversiella klassiker "Tro och vetande" utkom 1949. Den lade grunden för en av Sveriges mest omfattande kulturdebatter.

Hedenius angrepp mot kristendomen, teologin och Svenska kyrkan blev mycket framgångsrikt och bokens skarpa argumentation förändrade den svenska religionskritiken i grunden.

1949 gavs "Tro och vetande" ut för första gången, men de frågor boken väcker och den diskussion den gav upphov till är tveklöst lika aktuella nu som då.

Hedenius budskap om att bara tro på "sådant som det finns förnuftiga skäl att hålla för sant" är ännu ledstjärna för dem som värnar det sekulära samhället och vetenskapens roll. "Tro och vetande" har som få andra texter kunnat engagera en bred publik i en svår och viktig filosofisk diskussion.

Extremism till höger och vänster

Expo blundar med ena ögat

Av STAFFAN GUNNARSON

I somras spreds på sociala medier bilder med hot mot politiska motståndare. Budskapen visade sig ha blivit producerade i vit makt-miljö, så en del som obetänksamt vidarebefordrat materialet i tron att det var satir raderade dessa meddelanden. Problemet påtalades främst av vd:n på stiftelsen Expo, Daniel Poohl. Emellertid beskrev han de S- och borgerligt märkta politiker som råkade begå felet som ”populistiska ’invandringskritiker’”, en bedömning som berättade mer om hans egen politiska syn än om dem han klistrade denna etikett på.

Expos ställning i samhällsdebatten har blivit allt mer omstridd och den oklara profilen som dels objektiv faktaupplysare och dels opinionsbildare med politisk slagsida har skadat trovärdigheten. Organisationens historia borde emellertid inte överraska någon på den punkten. Kartläggning av högerextrema miljöer är viktigt i en demokratisk rättsstat. I dessa sammanhang har Expo gjort goda insatser, men ibland kan man undra om antifascismen utgör mål eller mest medel i en politisk strategi.

Den internationella humaniströrelsen har redan från start bekämpat alla auktoritära, totalitära, antidemokratiska och inhumana läror, oavsett om dessa varit politiska, religiösa eller pseudovetenskapliga. Humanister har alltså ett mycket bredare anslag här och en större trovärdighet i sin konsekventa hållning till demokratin. Under min tid som

redaktör på Humanisten under 90/00-talen tog vi ganska ofta upp högerextremism, antisemitism och framväxten av en nyfascistisk rörelse i Europa. Vi publicerade artiklar med Heléne Lööw och Stieg Larsson, samt arrangerade seminarier på temat.

TIDSKRIFTEN SEARCHLIGHT

Stieg Larsson hade redan på 80-talet jobbat med den brittiska tidskriften Searchlight – föregångare till Expo. Redaktören på Searchlight, Graeme Atkinson, var även koordinator för Antifa-Net, som har samordnat antifascister över hela Europa. När jag som representant för svenska Humanisterna deltog i ett seminarium om nyfascism i Berlin sommaren 1993 träffade jag också Atkinson. Då jag uppfattade Atkinsons presentation som kontroversiell och vänstervriden på ett sätt som jag som mer liberalt sinnad humanist inte kunde hålla med om, påpekade jag för mötesordföranden att han nog inte så oreserverat borde ha tackat Atkinson för att han hade gett oss ”sanningen” om situationen i sitt inlägg, utan hellre betonat att det var dennes personliga åsikter.

Senare på kvällen gick vi alla ut och åt tillsammans vid Alexanderplatz. Där fick jag möjlighet att diskutera vidare med Atkinson – och fick mina farhågor besannade. Som kommunist beklagade han att DDR var borta och att Tyskland sedan ett par år var enat. Murens fall föreföll inte vara någon positiv tilldragelse för honom. Nu skulle nämligen fascisterna ta över.

Men, invände jag, är det inte väldigt välkommet att diktaturen äntligen har fallit och att landet har kunnat återförenas? Det har väl inget med fascism att göra? Jodå, menade han, detta bäddar bara för ett nytt hotfullt Stortyskland, där nazisterna redan låg startklara för ett maktövertagande. Jag trodde nästan att han skämtade, men förstod att han faktiskt var helt allvarlig. I hans värld tycktes gamla Östtyskland vara bättre.

Det var likadant med EU; en fascistisk konspiration enligt Atkinson. Men alla liberaler och socialdemokrater inom unionen som vill ha fred, fri rörlighet och handel – de är väl inte fascister? Atkinson vidhöll sin åsikt, vi var alla lurade, förda bakom ljuset.

URSPÅRAD ALARMISM

Här framträdde en urspårad alarmism, som måste botten i allt annat än saklig analys och styras av bitterhet över kommunismens fall och en grotesk bild av en fiende, som visserligen existerar, men inte på långa vägar antar sådana uppblåsta proportioner. Medan demokrater över hela Europa jublade åt murens fall och frihetens seger, såg Atkinson bara potentiell fascism.

Hur mycket har dessa starkt vänstervridna och illiberala perspektiv påverkat Expo och antifascismen i Sverige?

Graeme Atkinson och Stieg Larsson stod varandra nära, hade jobbat

länge ihop och den förre var bland de första att kondolera vid den senares plötsliga och tragiska bortgång 2004. Stieg Larsson framstod alltid som en äkta demokrat. Ändå rörde han sig i kretsar med ganska hårdföra och militanta antifascister. Han själv var trotskist och medlem i ett kommunistiskt förbund. I Afrika hade han hjälpt till att utbilda gerillasoldater på 70-talet. När den marxistiska motståndsrörelsen till slut tog makten i Eritrea, utvecklades den i rask takt till en stenhård diktatur.

Atkinson beskrev Larsson som en "revolutionär socialist och han trodde på ett bättre liv och jämlikhet för alla", men när Eritrea efter

trodde på ett bättre liv och jämlikhet för alla", men när Eritrea efter befrielsen fort etablerade en förtryckarregim blev Larsson besviken. Här förundras man över naiviteten inför extrema odemokratiska rörelser på ena kanten, samtidigt som man känner av minsta tendens åt det andra hållet. Hur är detta möjligt – en intellektuell, bildad man, som kunde göra sig sådana illusioner om hur en marxistisk gerillarörelse skulle utveckla sig?

Revolutionsromantik hos vänstern

Stieg Larsson påstår i Humanisten nr 3-4/2002 att antirasism och antifascism är den enda fråga som hela det demokratiska spektrumet kan enas kring.

Detta är ett oerhört intressant och avslöjande konstaterande. Varför kan den demokratiska högern entydigt ställa sig bakom den kritik och det avståndstagande som vänstern framför mot den extrema högern, men inte tvärtom? Hos vänstern finns en revolutions- och våldsromantik, särskilt hos ungdomar, och det även bland demokratiska partier. Man kan till exempel bära kommunistysymboler eller porträtt av diktatorer och massmördare på sin t-shirt, som vilken kitsch som helst, medan motsvarande motiv från fascistiska eller nazistiska sammanhang vore otänkbara att visas upp av en borgerlig politiker.

På frågan om hur han ser på vänsterextremism och Afa, Antifascistisk aktion, svarar Stieg Larsson i nämnda nummer att "Expo fastslår uttryckligen att vi granskar högerextremism, rasism och antisemitism – inget annat. Det betyder att vi... inte tar ställning till övriga grupper i det politiska spektrumet". Givetvis är det fullt legitimt att prioritera att ägna sig åt granskning av rasism och högerextremism, men om försvar av demokrati och frihet vore det primära räcker det inte som förklaring. När man samtidigt inte konsekvent förhåller sig till andra förtryckande system – utan rentav försvarar eller bagatelliserar dem – blir trovärdigheten i kritiken och dess bevekelsegrunder lidande.

Friheten riskerar ju inte att vara mindre hotad av någon som hyllar Mao eller militanta revolutionära rörelser än av någon som inte håller rågången mot antisemitism eller nynazism.

HAMNADE FEL I HEDERSDEBATTEN

I en skrift om hedersmord som Expo publicerade för drygt tio år

sedan ställdes frågan om hedersdebatten handlade om feminism eller rasism, och ett par av författarna undrade om hederskultur över huvud taget existerar. Stieg Larsson själv hamnade också fel i diskussionen och misstänkliggjorde en viktig kamp för människors, och inte minst kvinnors, frihet: "I debattens bortre utkant avvaktar specialtrupperna som är beredda att inleda den etniska rensningen". Det var som om de som vill skydda offren skulle springa rasistiska, totalitära krafter ärenden.

Han som annars var feminist förminskade här mönster och strukturer, som innebar ett dagligt förtryck och hot mot kvinnor. Framför allt står detta i bjärt kontrast till vad han uttryckte i intervjun i Humanisten, där han betonade rationalitet, vetenskap, godhet och altruism. Plötsligt tappade han kompassen i förhållande till hedersproblematiken, där de utsatta sveks och han inte ville eller orkade beröra de verkliga orsakerna.

Även i andra texter ligger det nära till hands att tolka Expo som att också högst befogad kritik av islam

eller hederskultur ses som uttryck för rasism och/eller "islamofobi". Till exempel anses organisationen GAPF, Glöm aldrig Pela och Fadime, vara "ett redskap för antimuslimska idéer" och man vänder sig mot idén att bruket av ordet "islamofobi" skulle fungera som en strategi för att kunna fördöma all kritik mot islam – något som helt uppenbart har skett i många fall, där man velat skydda religionen mot granskning.

GRÅSKALORNA FÖRSVINNAR

I en text i tidningen Arbetaren för några år sedan om kursmaterial, framtaget av Expo och ABF och som påstås utgöra vaccin mot SD och andra "rasistiska diskurser", sägs att det är den vanliga medborgaren som måste "ta upp kampen för de goda värdena". Det låter förstås bra, men också här haltar analysen när man presenterar detta som "hjälpmedel mot tendensen att utpeka vissa grupper av människor som orsak till samhällets förfall. För står vi emot de enkla förklaringarna är mycket vunnet".

Det selektiva i kampen mot rasism kunde för några månader

sedan också skönjas i fallet med Fi-politikern Oldoz Javidi. Hon hade gjort långtgående anti-judiska uttalanden, vilket Expo anmärkningsvärt nog inte tycktes uppmärksamma vare sig på Twitter eller hemsidan. Samtidigt lyfte man i olika kanaler upp minsta skandal eller tveksamt uttalande från SD-anhängare, något som tveklöst ger intrycket att antisemitism inte är lika intressant att belysa när den kommer från vänster – eller för den delen från arabiskt håll, där den ofta är mycket grövre.

Det skulle nog inte skada om alla antifascister reflekterade ett ögonblick över hur mångfacetterade de egna analyserna om samhället verkligen är. Ibland försvinner alla gråskalor och människor reduceras antingen till förment goda eller till förmenta rasister – en överförenkling så god som någon. Att relativisera allvaret i nazistiska hot eller brott genom att grundlöst utmåla demokratiska politiker som "bruna" är det sämsta en äkta antifascist kan göra. Det leder till normalisering av begreppet fascism och försvårar möjligheten att samarbeta konstruktivt för att bemöta hotet från extremismen.

Här har Expo och andra som säger sig enbart arbeta mot högerextremism ibland haft svårt att besinna sig och litet mer eftertanke kunde vara på sin plats. Den som vill motverka högerextremism, men visar förståelse för vänsterextremism och skyddar utslag av islamism eller hedersförtryck, blir svaret skyldig.

Staffan Gunnarsson är idéhistoriker och statsvetare och tidigare bland annat medlem i EHF:s arbetsgrupp mot populism och extremism i Europa.

Ryktet om Guds återkomst är betydligt överdrivet

Av PATRIK LINDENFORS

Recension av "Gud: Återkomsten" av Joel Halldorf

Joel Halldorf är troende kristen. Att detta är relevant information för att förstå hans bok säger mycket om innehållet, för den här boken är ingen neutral skrift.

Tesen Halldorf driver är den om religionens återkomst i världen och i samhällsdebatten, och att detta dessutom är av godo – ja, något nödvändigt. För att komma till denna slutledning får han dock massera data en del.

Vad säger forskningen egentligen om sekulariseringsprocessen? Som forskarna Ronald Inghart och Christian Welzel visat leder ökande materiellt välstånd till minskande religiositet. När äkta tröst står att finna blir falsk tröst överflödigt. Undersökning efter undersökning visar på minskad religiositet runtom i västvärlden, både vad gäller gudstro och medlemskap i religiösa organisationer. Till och med den en gång så blomstrande nyandligheten verkar ha kommit på skam, förutom ett möjligen nyvaknat intresse för hedendomen.

Men det går förstås att räkna på andra sätt. Ser man till antalet kato-

liker 1910 och jämför med i dag kan man konstatera att de har blivit väldigt många fler. De har till och

med blivit procentuellt fler, på grund av högre nativitet under denna tid. Extrapolerar man den typen av trender mot framtiden så kommer katolikerna förstås att bli ännu fler. Men då måste man igno-

rera två saker: att nativiteten förändras och, framför allt, att den växande andelen icke-religiösa inte föds in i sin åsikt, utan skaffar sig den. Även om man fötts religiös går det att lära sig nya saker.

RELIGIONENS EXPLOSIVA ÅTERKOMST

Men hur är det då med det så vida omtalade postsekulära samhället? Begreppet slog igenom efter ett föredrag av sociologen Jürgen Habermas och blev snabbt populärt i de vetenskaper som inte är så noggranna med statistik, som teologi, religionsvetenskap, litteraturvetenskap och genusvetenskap, men också inom grenar av sociologin. Habermas gjorde dock sin observation bara en månad efter terrordåden i New York den elfte september 2001, då han förskräckt kunde konstatera att religion onekligen gjort en explosiv återkomst i politiken.

Det här illustrerar väl vad "Guds återkomst" egentligen handlar om – det är de repressiva inslagen i religionerna som kommit upp till diskussion. Internationellt handlar det om sådant som terrorregimerna Islamiska staten, Iran och Saudiarabien, abortförbud och burkaförbud. I Sverige om "IS-resenärer", moralpoliser, böneutrop, hijab på barn, omskärelse, religiösa friskolor och handskakningsdomar.

Det är väl om något ett hälsotecniken att repressiva inslag ifrågasätts i allt större grad. En rimligare poäng som Halldorf kunde ha gjort är därför att det inte är religionen som återkommit så mycket som att det som blossat upp rör sig om reaktioner på de repressiva inslagen i religiösa förkunnelser.

Halldorf argumenterar mer övertygande för att folkrörelserna, av vilka frikyrkorna var en del, spelade stor roll för demokratins tillväxt. Och det är härur han härleder vikten av civilsamhället och då särskilt enskilda organisationer, i synnerhet frikyrkornas betydelse för demokratins framväxt.

Den här historielectionen har faktiskt ingenting alls med Gud att göra, utan är en observation man generellt kan anföra vad gäller vikten av alla enskilda organisationer.

Demokratien hade växt till lika bra utan frikyrkornas existens, med till exempel enbart nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen som aktörer.

SMAKLÖS FÖRVÄXLING

Men visst, civilsamhället spelar numera en allt större roll för att ta hand om samhällets olycksbarn, där kyrkor tillsammans med andra frivilligorganisationer tar sig an uteliggare, tiggare och flyktingar, som den skattefinansierade omvårdnaden inte räcker till för. Om civilsamhällets ökande betydelse är en god eller dålig utveckling beror förstås på vem man frågar. Medan någon som vurmar för privata initiativ förmodligen tycker det är av godo, kan någon som menar att sådant stöd ska vara kontinuerligt säkrat och inte beroende av enskildas välvilja förmodligen tycka att det är av ondo.

Min egen spådom om framtiden är i viss mån i linje med Halldorfs: jo, ideella organisationer kommer att bli allt mer nödvändiga. Men är det verkligen religiösa organisationer som ska bära upp denna frivilligverksamhet? Internationellt spelar kyrkorna allt mindre roll och sekulära organisationer som Rädda Barnen, Amnesty, Läkare utan gränser, Civil Rights Defenders och Plan International en allt större.

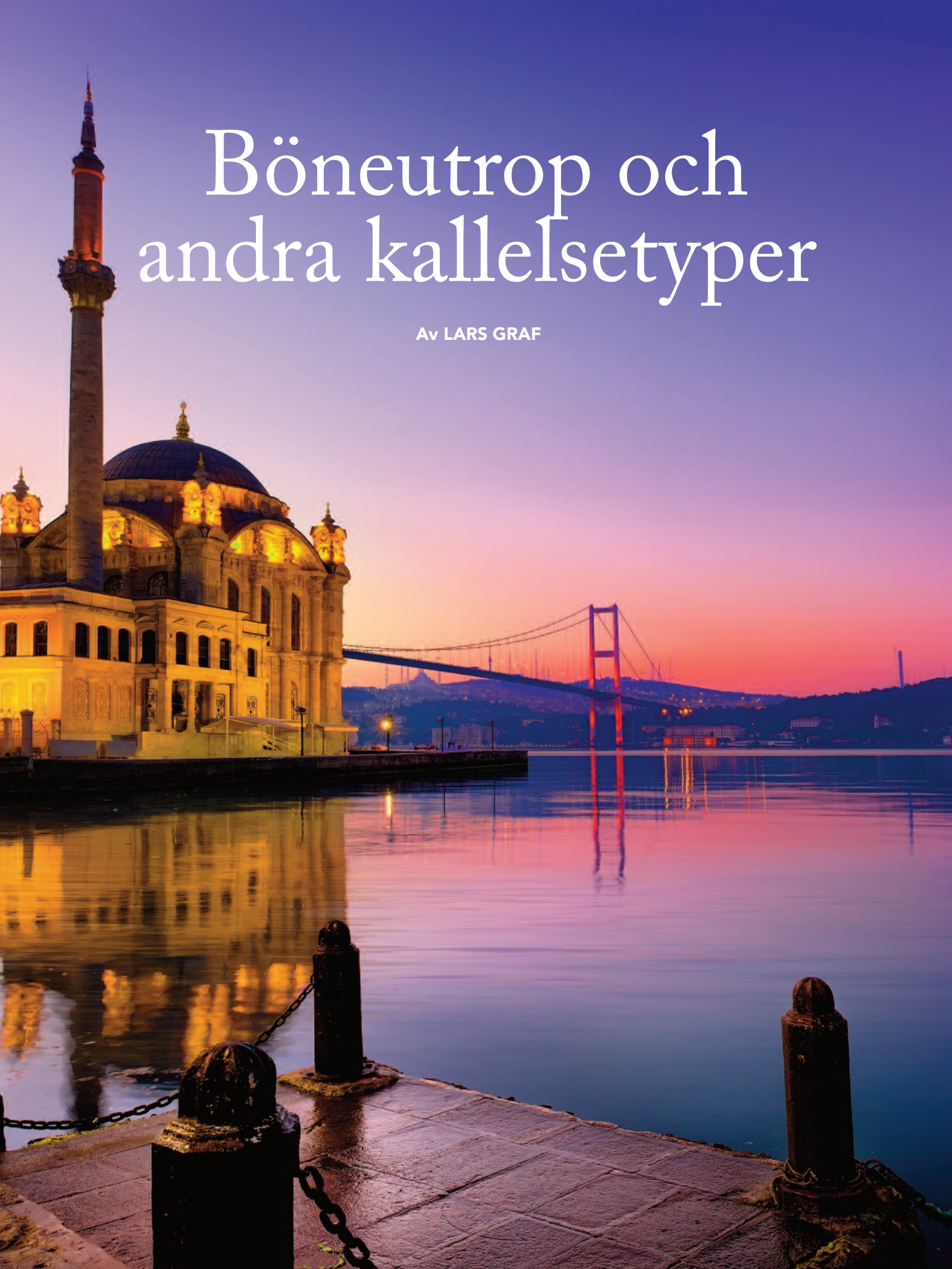
Att använda stöd till samhällets mest utsatta för spridning av sin ideologi (mission) ses inte med samma överseende som förr. Att förväxla en beroendesituation med ett reklamtillfälle är något i grunden oerhört smaklöst.

Patrik Lindenfors är styrelseledamot i Humanisterna.

Böneutrop och andra kallelsetyper

Av LARS GRAF

Protester mot muslimska böneutrop gjorde sig nyligen starkt hörda i medierna efter att den muslimska församlingen i Araby i Växjö hade sökt och fått tillstånd för två utrop om tre minuter per vecka med volym anpassad till "vad som är acceptabelt i Växjö". En del politiskt aktiva kristna och något parti uttalade sig och gjorde gällande att böneutropen var oacceptabla och skulle förbjudas.

Det tycks mig som om de som ville ha förbud nog var ute efter antimuslimska väljares röster i det svenska riksdagsvalet i september.

KRISTNA OCH MUSLIMSKA KALLELSETYPER

Kristendomen och islam är religioner som med klockringning respektive böneutrop från ofta höga torn i hundratals år kallat till gudstjänst respektive bön. Sådan information har i dag mist sin funktion.

Den är onödig eftersom alla intresserade med hjälp av massmedier och egna klockor lätt kan hålla reda på var och när respektive religiös aktivitet äger rum, olämplig eftersom alla ointresserade i någon mån blir störda av den (kanske mest av upprördhet eftersom det är fråga om något för dem främmande och farligt) och orättvis eftersom inga andra religioner hos oss än i första hand kristendomen, men också på några få ställen islam, ges rätten att offentligt kalla till religiösa samlingar. Religiösa kallelsetyper saknar av ovan nämnda skäl berättigande i dag.

En del menar att böneutropen ska förbjudas, men klockringningen tillåtas. De har ansträngt sig och hittat ett som de tycker fördomsfritt

argument som talar för förbud mot i alla fall en aspekt av islam, böneutropen. De ser dessa i sig som gudstjänst riktad till alla, inte som kallelse till bön riktad bara till den egna religionens bekännare. Klockringningen ser de däremot inte som gudstjänst utan som kallelse till sådan, riktad bara till kristna. Med den åsikten som de ser som självklar anser de sig undvika att tillgripa fördomsfullheter i sitt motstånd mot böneutropen.

INNEBÖRDEN AV KRISTEN KALLELSETYP

Men inte heller klockringningen är vilket onödigt buller som helst. Den tar som sin självklara rätt att kalla till aktiviteter som är så viktiga att alla måste uppmärksammas på dem och ta del av dem: "Lyssna och hör upp alla. Här är jag. Jag är sanningen. Vem du än är så inbilla dig inte att du kan slippa mig."

Detta är självgod propaganda som ingen undgår på samma sätt som böneutropen är det. Den ena typen använder sig av klockklang, den andra av språkljud som är obegripliga för de flesta i vårt land. Man måste pressa verkligheten hårt för att leta fram någon skillnad mellan de två kallelsetyperna, som är stor nog för att den ena ska tillåtas och den andra inte. Det skiner nog ändå igenom att de som protesterar mot böneutropen gör det eftersom de egentligen värderar religionen islam negativt och vill motarbeta den.

Detta står dem fritt. Men värdering av religion bör samhället avhålla sig från. Det samhället däremot ska göra är att kräva av alla religioner verksamma i Sverige (kristendom, islam, asatro, hinduism,

buddism med flera) att deras verksamhet ska ligga inom ramen för det FN definierat som demokrati och mänskliga rättigheter.

SKILLNADER OCH LIKHETER

Jag kan förstås se en skillnad. Klockringningen är urgammal i Sverige. Den har inte ansetts störa eller vara orättvis mot någon, eftersom den kallar till en tidigare obligatorisk religiös aktivitet, för övrigt den enda tillåtna i ett av protestantism genomsyrat samhälle. Alla som vuxit upp i Sverige i dag är sedan barnsben så vana vid den att de knappast märker den. Många (också en del av religion ointresserade) känner den som positiv och rogivande.

Böneutropen är i samma läge i sedan länge muslimska länder. Dessa är däremot i vårt land en ny företeelse. Det tar tid att vänja sig vid något nytt. Men det är inget övertygande argument mot vare sig böneutrop eller andra ickekristna religioners kallelsetyper att hävda att dessa inte ska tillåtas därför att vi i Sverige inte accepterar ny religiös propaganda utan endast gammal.

För de muslimskt troende ger böneutropen, liksom klockringningen för de kristna, en känsla av hemmahörighet och meningsfullhet. Jag kan förstå den känslan. Kanske vi ointresserade bör låta religiös propaganda av olika slag i det offentliga rummet, till exempel klockringning och böneutrop, gå in genom ena örat och sedan snabbt ut genom det andra och unna de troende denna positiva upplevelse, trots att vi tycker att alla kallelsetyper egentligen saknar berättigande i dag.

Klarar vi av att vara så toleranta? Måste vi kanske klara av det, om vi

vill delta i förverkligandet av ett demokratiskt och sekulärt Sverige?

EN ENKEL, MEN KNAPPAST MÖJLIG LÖSNING

Det enklaste och mest rationella vore förstås att förbjuda alla typer av offentliga, religiösa kallelsetyper, eftersom de i dag inte har någon upp-

gift att fylla, när alla på annat sätt lätt kan hålla reda på när och var respektive religionsutövning förekommer.

Men det finns ingen instans som vill kräva klockringningens avskaffande. Ett sådant krav skulle ge upphov till ett ramaskri utan like, som

alla politiskt ansvariga vill bespara sig. Slutsatsen blir: i ett mångkulturellt land som Sverige med demokrati och mänskliga rättigheter, går det inte att motivera att snarlika, kulturella företeelser som olika religioners traditionella, offentliga kallelsetyper ska behandlas på olika sätt. Om en typ tillåts bör också andra typer accepteras.

Det man kan och bör göra är att inskränka alla kallelsetyper till att ske vid ett minimum av tillfällen med låg ljudvolym.

SAMMANFATTNING

Jag tycker att det är läge för att med öppna ögon och klart utsagt acceptera att inte bara kristendomen utan också andra religioner ska ha rätt att enligt sin tradition verka i Sverige så länge detta sker inom ramen för demokrati och mänskliga rättigheter. Denna acceptans innebär alltså inte att religioner ges rätten att tvinga sina medlemmar att bli kvar i den religiösa tro de fötts in i eller tvinga dem att leva efter för oss i Sverige oacceptabla, människorättsvidriga hedersregler eller andra regler. Inte heller ska de ges rätten att påverka det svenska samhällets sätt att verka. Den rätten har ingen religion. Hos oss är det politiskt och demokratiskt tillsatta och religiöst obundna instanser som beslutar om ramarna för samhällslivet.

Religiös eller kulturell påverkan som enligt FN-stadgan bedöms som oacceptabel ska genomskådas och motarbetas uthålligt, men med förstånd, eftertanke och fördomsfrihet. I sina ställningstaganden och i sitt engagemang i detta måste samhället, i vårt fall Sverige, vara orubbligt.

Lars Graf är pensionerad språklärare.

Den humanitära hjälpen fyller 10 år

Av SVEN OLOF ANDERSSON

2008 startade den humanitära hjälpverksamheten som en medlemsinsamling inom Humanisterna. 2012 blev insamlingen en egen insamlingsstiftelse, HumanistHjälpen. Donatorer skänker årligen cirka 350 000 kronor, mer och mer för varje år. Hjälpen går främst till hedersutsatta kvinnor och barn.

Oum El Banine i Marocko är välkänt för de flesta givare, det första hjälpmålet i insamlingen. Det är en organisation med kvinnohus och dagbarnhem, där hedersutsatta mödrar får en fristad på vägen mot ett nytt liv. Fler hjälpmål har tillkommit genom åren, även i Sverige där GAPF (Glöm aldrig Pela och Fadime) och VHEK (Varken hora eller kuvad) är exempel på organisationer som givarna stödjer.

Stort tack till alla donatorer för de inledande tio åren!

MAROCKANSKA GATUBARN NYTT HJÄLPMÅL

Marockanska gatubarn i Europas större städer har alla en bakgrund i gatans misär i Marocko. Att omforma deras situation här har visat sig vara svårt. Bättre vore givetvis om de långt tidigare hade fått bättre chanser i sitt hemland. HumanistHjälpen stödjer nu även ett barnhem i Inezgane utanför Agadir. Marockanska gatubarn räddas från misären och får en identitet i sitt eget land.

En natt kom ett par människor och väckte åttaårige Hamid när han sov i en kartong bredvid en bensinstation. De ville ge erbjöd honom smörgås och ville prata. Han blev väldigt rädd och sprang därifrån. Han trodde att de var poliser eller andra som ville misshandla eller utnyttja honom.

En tid senare hände det igen. Då tordes han prata lite, berätta att han aldrig träffat sin pappa och att han bott på gatan med sin mamma, men att hon försvunnit för ett år sedan. Främlingarna erbjöd honom att bo bland andra pojkar på ett barnhem.

LIM MOT MISÄR OCH HUNGER

Det tog lång tid innan Hamid kom att bo för gott på SOS Tarouanou i Inezgane utanför Agadir. Först var han tvunget tillsammans med andra uteliggare blev misären och hungern mer avlägsen. Drogberoende får inte bo på Tarouanou, men de kan få hjälp med mat och kläder.

Efter några månader hade Hamid slutat sniffa lim. Han fick en egen säng på Tarouanou. Han fick mat varje dag, rena kläder och kunde äntligen gå i skolan. Genom juridiska insatser från Mme Mahjouba på Ahddane/Oum El Banine fick han också en nationell identitet, trots att hans mamma fött

honom som ogift. Han står inte längre utanför alla samhälleliga rättigheter. Han får stanna på barnhemmet tills han är myndig. Tarouanou arbetar väldigt nära Mme Mahjoubas organisationer. De arbetar alla med samma problem, ensamstående mödrar som överges av sina familjer i en krävande hederskultur.

Tarouanou tog i början emot både pojkar och flickor. Men att blanda de utsatta och ofta utåtagerande gatubarnen visade sig inte fungera. Just nu tar man enbart emot pojkar. Flickor som räddas erbjuds boende på andra barnhem, för flickor. Majoriteten av gatubarnen i Marocko är pojkar.

Sven Olof Andersson är ordförande i HumanistHjälpen.

Övre bilden till höger

En säker sovplats och ett låsbart skåp, mat, trygghet och skolgång. På Tarouanou kan det bli verklighet för övergivna barn.

(Foto: HumanistHjälpen)

Nedre bilden till höger

Utöver tryggheten i ett hem får barnen på Tarouanou också en nationell identitet. Mme Mahjoubas organisationer hjälper till att få alla folkbokförda, de kan ta del av sina samhälleliga rättigheter och den trygghet det innebär.

(Foto: HumanistHjälpen)

Desinformation om naturtexterna i Koranen

Av SVANTE BRANDÄNGE

K

oranen, islams heliga skrift, är baserad på profeten Muhammeds uppenbarelser under åren 610-632 e Kr. Troende muslimer lär anse att Koranen är Guds (Allahs) egna ord, vilka förmedlades till Muhammed av ängeln Gabriel.

Koranen betonar att Allah är den ende guden, allvetande och skapare av allt, naturen och människan inkluderade. Skriften beskriver ofta olika företeelser i naturen och säger att de har skapats av Allah för att hjälpa människorna, men Koranen är ingen naturlära.

Muslimska skribenter i modern tid gör ibland absurda övervärderingar av Koranens kunskap om naturen. I böcker och på flera stora muslimska informationssajter påstås att Koranen uppvisar en kunskap om naturen som är i nivå med modern vetenskap. Påståendet är naturligtvis felaktigt, men det används för att driva tesen att Koranens text ursprungligen kommer från den allvetande Allah och inte till exempel från profeten Muhammed.

En förgrundsfigur i den här typen av desinformation var Maurice Bucaille (1920-1998). Han var fransk medicinare och från 1973 livmedikus hos kung Feisal av Saudiarabien. När jag gick in på sajten

islamguiden.com och följde Koranen>Vetenskapen, fann jag där "Koranen och modern vetenskap", en artikel på 72 sidor författad av Bucaille. Troligen är artikeln ett utdrag ur en bok som Bucaille först

Maurice Bucaille

gav ut på franska 1976 och två år senare på engelska: "The Bible, the Quran and Science".

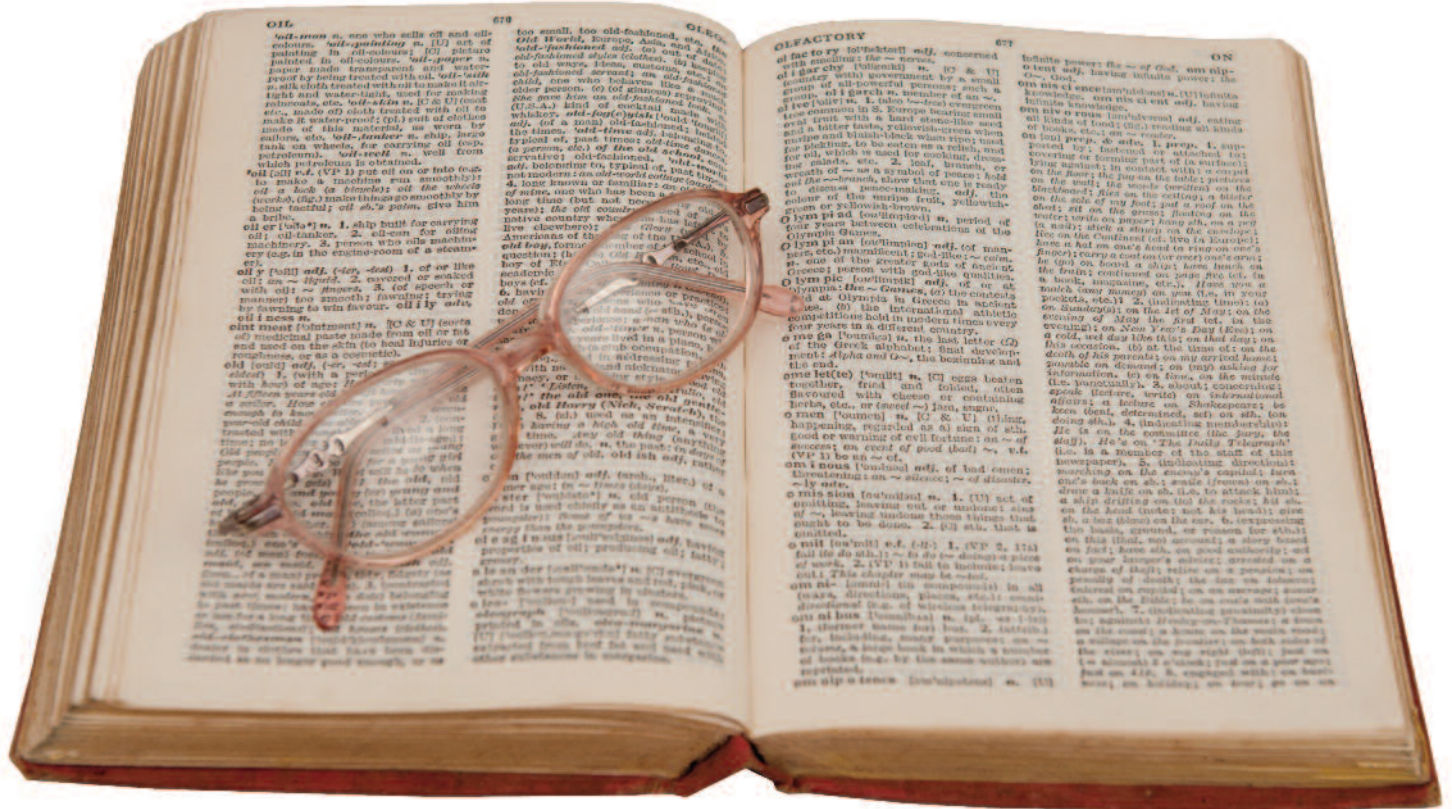
SKYLLER PÅ DÅLIGA ÖVERSÄTTARE

Bucaille hade det motigt när han skrev sin artikel. Han skyller på sidan 7 på att översättarna från arabiska har gjort ett dåligt jobb, speciellt på naturens område. Han anser att Koranen är särskilt drabbad: "Problemen med översättningarna gäller inte judeo-kristna skrifter utan bara Koranen." På sid 8-10 presenterar han sin uppfattning om helheten: (a): "Jag är övertygad att det inte finns någon 'mänsklig' förklaring till Koranen", och (b): "Jag hittade inte en enda felaktighet i Koranen. Däremot finns det otroligt många felaktigheter i Bibeln. Om en mänsklig varelse var författare

till Koranen, hur kunde han skriva fakta på 600-talet som överensstämmer med modern vetenskap?" En liknande uppfattning (c) finns på sidan 24: "Hur kunde en man som levde för 1400 år sedan ha gjort rättelser av existerande beskrivningar (i Bibeln; min anm.) för att eliminera vetenskapliga felaktigheter, och inkluderat de fakta som endast kan verifieras av vetenskapen i dag?"

Bucaille påstår sig i citatet (b) se en överensstämmelse mellan Koranen och modern vetenskap. Jag ser den inte. Inom vetenskap strävar man efter att ge tydlig sakinformation, men Koranens text är tvärtom ofta oklar och mångtydig. Det är inte ovanligt att olika besked ges på olika ställen i texten. Koranen är en önskedröm för läsare som vill tolka in egna preferenser.

Både Bibeln och Koranen förklarar alltings – inklusive människans – uppkomst, men ingen av urkunderna uppvisar någon innehållslig likhet med vad den moderna vetenskapen säger. På grund av Bucailles och hans devota efterföljares skrivelser tycks dock Koranens texter om naturen fortfarande stå högt i kurs inom islam. Bucaille tar upp många ämnen, men inte alla är så tydligt presenterade i Koranen att en jämförande granskning är meningsfull. Jag tar nedan upp fyra ämnen (i-iv) och citerar ur två översättningar av Koranens arabiska text till svenska, KVZ eller MKB (se Källor).

(i) Koranens vers 16:15 (MKB) säger "Och Han har sänkt ned i jorden fast förankrade berg, så att den inte svajar under er fot". Verserna 21:31 och 31:10 är likartade.

Bucailles kommentar (sid 43) lyder: "Dessa verser beskriver hur bergen läggs ut för att garantera stabiliteten och detta överensstämmer med geologiska data."

BERGEN HAR INTE SÄNKTS NER

Nej, det finns ingen överensstämmelse. Bergen – det finns olika typer – har inte sänkts ned eller lagts ut, de har tvärtom tryckts upp vid rörelser i jordskorpan när den var mindre fast än den är nu. Den skandinaviska fjällkedjan bildades för cirka 400 miljoner år sedan när "Skandinavien" kolliderade med "Grönland". I andra fall kan berg bildas av att en instabilare omgivning vittrar ner och lämnar ett berg

kvar. Bergen vittnar om instabilitet under jordens ungdom. En kvardröjande instabilitet visar sig vid vulkanutbrott och jordbävningar.

(ii) När Koranen ska förklara det som uppenbarligen är "stjärnfall" (sekundkorta ljusspår som bildas av småstenars inträde i atmosfären) säger skriften: "Vi har låtit den nedre himlen lysas upp av stjärnskott som prydnad och för att hålla de djävulska krafterna i schack;" (MKB 67:5; se även 37:6-7). Bucaille behandlar ämnet på sid 30, men säger att "...vetenskapliga data inte finns som kan upplysa oss om detta ämne som ännu är bortom mänsklig förståelse."

Antingen kände han inte till fenomenet "stjärnfall" eller så kunde han inte hitta på något sätt att bortförklara Koranens text om "prydnad" och "djavulska krafter". En förklaring till orden "den nedre

himlen" i Koranen-citatet: Skriften säger att det finns sju himlar som välver sig över varandra och att stjärnorna finns i den nedre av de sju. Detta uppfattar jag som fria fantasier, poesi om man så vill, inte någon faktarapport.

(iii) Koranen påstår att sötvatten och saltvatten inte blandar sig med varandra. Angående följande citat säger Bucaille att det arabiska ordet bahr betyder både hav och stor flod som Nilen eller Tigris. Versen 25:55 (KVZ) säger: "Han är ock den, som givit de båda haven fritt lopp; det ena är sött och uppfriskande och det andra salt och bittert, och mellan de båda har han satt en gräns och ett oöverstigligt hinder." Verserna 55:19-20 (MKB) säger: "Han låter de två stora vattenmassorna röra sig fritt och mötas; mellan dem har han likväl dragit en skiljelinje som de inte kan överskrida."

MISSTAG FRÅN EN ÖKENBO

Där framgår att gränsen/hindret inte är landmassor. Att säga att sötvatten och saltvatten inte blandar sig ser ut som ett misstag från en ökenbo. Det finns inga hinder eller skiljelinjer. Små volymer blandar sig fort, men med stora volymer går det långsamt, särskilt om kontaktytan är relativt liten. Omrörning påskyndar alltid. Flodvatten kommer lite uppifrån och rinner ned mot flodmynningen och tränger då undan det vatten som finns där. Salthalten blir därför så låg vid mynningen att den inte märks. Bucaille tycks ha insett hur det fungerar (sid 42), men han valde att "glömma bort" Koranens felaktiga tal om hinder och skiljelinjer. Det var oärligt.

(iv) Angående människans reproduktion nämner Koranen mannens sädesvätska i sju suror (kapitel) under olika beteckningar, men ingenting om kvinnans ägg. Att Koranen bara nämner det manliga bidraget till den nya individen har sin förklaring i att kunskapen om äggets existens kom långt senare. Den mänskliga äggcellen mäter 0,2 mm, så det krävs ett mikroskop för att upptäcka den. Mikroskopet uppfanns på 1600-talet. Ändå har Bucaille mage att påstå att Koranen förklarar reproduktionen "*i fullständig enighet med modern vetenskap*" (sid 53).

Dessa och andra exempel, som inte redovisas här, visar att Koranens kunskap om naturen inte är större än vad som förmodligen var normalt på 600-talet i Mellanöstern för beresta ledargestalter som Muhammed. Maurice Bucaille ville kunna säga att Koranen är Allahs ord och för det behövde han påstå att skriftens kunskap om naturen vida överstiger 600-talets. Därför utnyttjade

han Koranens oklara texter på ett avsiktligt vilseledande sätt. Hans moraliska kompass var defekt, kanske miljöskadad.

BEDRÖVLIGT OKRITISKA RELIGIONSVETARE

Svenska religionsvetare på universitetet refererar till Bucaille på ett bedrövligt okritiskt sätt. Min Google-sökning på "Bucaille kritik" gav bland de svenska svaren endast referenser till neutrala omnämningen, inte till någon kritisk analys. Bland de engelskspråkiga svaren på samma sökord finns tack och lov ett antal kritiska artiklar, se nedan.

Bucaille dog 1998, men hans inflytande inom den islamska världen är fortfarande stort. Flera islamiska info-sajter på internet sprider hans falska budskap vidare. Man undrar hur många miljoner människor som låtit sig luras av hans desinforma-

tion. Kanske har också vetenskapens anseende skadats på sina håll inom den islamska världen.

Svante Brandänge är pensionerad universitetslektor och professor i organisk kemi vid Stockholms universitet.

Källor

KVZ: *Koranen*, Karl Vilhelm Zettersteins övers. från 1917, Wahlström & Widstrand, 2003

MKB: *Koranens budskap*, förf. och övers. Muhammed Knut Bernström, Proprius förlag, 2002

William F. Campbell: *Is Dr. Maurice Bucaille a Muslim? Här länkas till en kritisk bok av Campbell: The Quran and the Bible in the light of history and science*, 1986 och 2002

Ali Sina: *Debunking the Myth of Science in the Quran*, 2006

Adrian Reddy: *The Myth of Science in the Quran*, 2008

Koranen och vetenskapen, Faktoider.blogspot.com, 2012-07-26

Från lokalavdelningarna

Humanisterna Väst

Sugen på lokal Humanistisk Konfirmation?

Vi i Humanisterna Väst har påbörjat arbetet inför vår tredje lokala konfirmationskurs. Nu tar vi emot intresseanmälningar till kursstarten i mars 2019. Vi söker också fler ledare.

Under två vårar har Humanisterna Väst arrangerat lokal Humanistisk Konfirmation (konfa) med kvällsträffar och ett helglägar. Det har varit ett uppskattat alternativ till religiös konfirmation. Har du eller känner du ungdomar i Göteborgsområdet som kan vara intresserade? Berätta om alternativet!

Fem av de femton kursplatserna är redan bokade och principen först till kvarn gäller. Det finns inga krav på medlemskap, konfan är öppen för alla.

Ledare och köksteam

Bland våra medlemmar söker vi också några ledare till. Framför allt har vi brist på kvinnliga ledare. Efter godkännande får du en intern utbildning. Till helgläget söker vi även ett köksteam. Runt konfirmationen finns möjlighet för många medlemmar att hjälpa till med olika saker. Allt arbete sker ideellt.

Grundtanke

Västs grundtanke med den lokala konfirmationen är att:

- göra det möjligt för alla ungdomar att för en låg kostnad konfirmera sig där de bor.

Humanistisk Konfirmation

Kvällskurs och lägerhelg i Göteborg mars 2019

Utan religiösa inslag

Anmäl dig NU!
Begränsat antal platser

Att konfirmera betyder att bekräfta. En Humanistisk Konfirmation bekräftar ditt inträde i vuxenlivet.

Du bekräftar alltså inte någon religiös trosuppfattning eller blir medlem i något.

Tillsammans med jämnåriga diskuterar du livets stora frågor i en öppen miljö. Det finns inga färdiga svar. Det är dina och andras svar och uppfattningar som representerar er verklighet.

Tidigare konfirmander berättar:

"Det var väldigt speciellt att träffa nya människor och diskutera viktiga frågor."

"Det var kul att få tänka till."

"Väldigt intressant och nyttigt att prata om."

"Konfan var roligare än jag trodde att den skulle vara."

webb: humanisterna.se/vast/
mail: konfagoteborg@humanisterna.se

- aktivera medlemmar ideellt för alla uppgifter som krävs runt konfirmationen.
- stärka humanismen genom att synliggöra aktiviteten och genom den återväxt den kan ge.

Vi delar gärna med oss

Väst vill gärna dela med sig till andra lokalavdelningar av erfarenheterna runt lokal konfa. Hör av er! Det finns också planer på

ett seminarium under höstkonferensen i november. Innehållet blir då teori och praktik runt de olika rutiner och metoder Väst använt för att komma i gång, administrera och genomföra lokal konfirmation.

Länk till broschyr och intresseanmälan:

<http://humanisterna.se/vast/konfirmation/>

Humanisterna Stockholm och Kalmar

Sekulär andlighet - Nyckel till en hållbar värld

Behöver vi nya sätt att se på livet och vår existens?

Ett samtal utifrån ödesfrågorna om klimat, miljö och jordens skörhet.

Panel: *Ulf Danielsson, Pella Thiel, Therese Uddenfeldt och Carl Gustaf Olofsson*

Samtalsledare: *Ulf Gustafsson*, förbundssekreterare i Humanisterna.

Kulturhuset i Stockholm
Tisdagen den 9 oktober
Hörsalen kl 19:30

Att det krävs politiskt mod, folkligt engagemang och briljanta tekniska lösningar för att möta de globala ödesfrågorna är allt fler överens om. Det gäller klimat, miljö, rimlig för-

delning, hushållning med ändliga resurser, biologisk mångfald, havs- och vattenmiljö och jorderosion.

Detta panelsamtal utgår ifrån att det även krävs djupgående förändringar av mentaliteten och sättet att tänka hos såväl gemene man som de globala eliterna för att vi ska hitta långsiktigt hållbara sätt att leva.

Krävs det en ny form av jordbunden andlighet med global räckvidd som är oberoende av föreställningar om övernaturliga makter och krafter? Sekulär andlighet? Mentalitetsrevolution? Förundran? Behövs en existentiell omställning?

Kan en pedagogisk hantering av den moderna vetenskapens rön

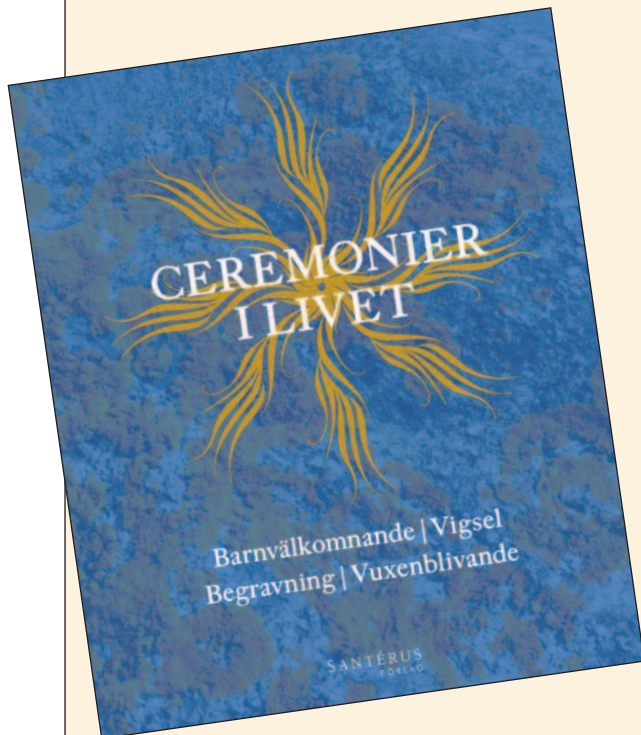
öppna oss för fördjupad förundran visavi jorden och livets komplexitet? Behöver vi hitta nya sätt att odla vördnad och respekt för den vackra och sköra himlakropp som utgör förutsättningen för allas våra liv?

Vad behövs för en godartad global framtid på femhundra års sikt?

Välkomna till ett prövande samtal om jordens framtid!

Arrangemanget är initierat av Humanisterna Stockholm och Humanisterna Kalmar och genomförs i samarbete med Kulturhuset och Forum Debatt. Fri entré.

*Carl Gustaf Olofsson,
Humanisterna Kalmar*

"Ceremonier i livet" är en handbok med tips kring barnvälkomnande, vigsel, begravning och vuxenblivande.

I dag lever vi ett i sekulariserat samhälle. Kristna symbolhandlingar känns främmande för många med en sekulär livsåskådning. Men behovet att dela glädje och sorg med närstående har inte minskat – kanske tvärtom. Den här boken tar sin utgångspunkt i detta behov och ger i korta textavsnitt en bakgrund till våra ceremonier samt tipsar om hur man skapar en sekulär inramning. Störst utrymme ges de rätta orden i form av dikter och sångtexter. Den svenska diktskatten är uppblandad med några internationella diktares verk.

Boken finns på nätet och hos välsorterade bokhandlare.

Frågor och svar om sekulär humanism

VARFÖR HETER ORGANISATIONEN HUMANISTERNA?

Vi använder ordet "humanism" som beteckning på en sekulär livsåskådning. Ofta kallas livsåskådningen Sekulär Humanism, för att inte sammanblandas med andra betydelser av ordet "humanism" på svenska. Det internationella begreppet "Humanism" eller "Secular Humanism" betyder en livssyn med människan i centrum, utan gudstro eller tro på andra övernaturliga eller magiska fenomen. På svenska kan ordet "Humanist" också beteckna någon som läst t.ex. konst- eller litteraturvetenskap på universitet, eller någon med ett allmänt engagemang för människor. Ett sådant kan man givetvis ha alldeles oavsett vilken livsåskådning man har. Förbundet Humanisterna i Sverige bär samma namn som våra systerorganisationer runt om i världen, t ex Humanists UK eller American Humanist Association.

VAD MENAR HUMANISTERNA MED EN SEKULÄR STAT RESPEKTIVE ETT SEKULÄRT SAMHÄLLE?

En sekulär stat innebär att all myndighetsutövning liksom alla offentliga beslut och verksamheter är livsåskådningsneutrala. En sekulär och demokratisk stat är en förutsättning för religions- och livsåskådningsfrihet för alla. Med ett sekulärt samhälle menar vi ett samhälle där alla medborgare har rätt att utöva sin livsåskådning, ensamma eller i grupp, under förutsättning att detta inte kommer i konflikt med andras rättigheter.

Samt att ingen medborgare tvingas följa eller tillhöra en viss kulturell sedvänja eller livs åskådning. Ett sekulärt, öppet och demokratiskt samhälle är en förutsättning för verklig religion- och livsåskådningsfrihet.

ÄR ALLA MEDLEMMAR I HUMANISTERNA ATEISTER?

Nej. Somliga kallar sig ateister, andra kallar sig hellre agnostiker. En sekulär humanist ser dock världen som naturlig, snarare än övernaturlig. I en sådan världsbild ingår inte övernaturliga fenomen som gudar eller andeväsen. En sekulär humanist är således också ateist (eller agnostiker), men en ateist (eller agnostiker) behöver inte vara sekulär humanist.

TROR HUMANISTER BARA PÅ DET SOM VETENSKAPEN KAN FÖRKLARA?

Nej. Det finns mycket som vetenskapen inte kan förklara men som det finns all anledning att tro på. En hel del mediciner vet vi att de fungerar (genom vetenskapliga tester) men vetenskapen kan (ännu) inte förklara hur de fungerar. Det finns också flera stora vetenskapliga mysterier i vår värld som fortfarande är så gott som olösta. Ett är t ex hur medvetandet uppstår. Som sekulär humanist är man dock öppen för möjligheten att vetenskapen en dag kommer att kunna förklara detta. Det vore dogmatiskt att på förhand utesluta den möjligheten. Sedan har också sekulära humanister tilltro till att människor kan handla gott och till exempel att mänskliga rättighe-

ter är något mycket värdefullt.

VAD SKA MAN TRO PÅ?

Den sekulära humanismen förespråkar största möjliga öppenhet. Prova de hypoteser som står till buds och tro på de hypoteser som det finns goda skäl att hålla för sant. Att tro på vad som helst är förstås inte öppet, utan snarare vilseledande.

ÄR ATEISM OCH SEKULÄR HUMANISM SAMMA SAK?

Nej, att vara ateist betyder bara att man tror att gud inte existerar. Det går inte att sluta sig till några andra uppfattningar eller värderingar från det. Den sekulära humanismen är däremot en livsåskådning med både ett filosofiskt och moraliskt synsätt på världen och tillvaron. Jämför till exempel med judendom och uppfattningen att Jesus inte var guds son. Alla judar anser att Jesus inte var guds son, men alla som anser att Jesus inte var guds son är inte judar (de kan vara tex muslimer eller sekulära humanister).

ÄR INTE ATEISM OCKSÅ EN TRO?

Ateism är en tro i samma mening som alla uppfattningar vi har om verkligheten är en tro. För att tala i kunskapsteoretiska termer; ateism är ett kognitivt försanthållande med avseende på guds existens. Det samma gäller att tro att enhörningar existerar eller att de inte existerar, eller att jorden är rund etc. Alla dessa uppfattningar är trossatser i denna mening. Ateism är dock ingen tro i religiös mening. Det vore som att säga "att inte spela fotboll är också en sport".

VARFÖR SKA MAN BLI MEDLEM I HUMANISTERNA I SVERIGE, ETT AV VÄRLDENS MEST SEKULÄRA LÄNDER?

Det är som att fråga sig varför man ska bli medlem i Amnesty, Sverige har ju inga politiska fångar. Givetvis finns det anledning att stödja en organisation som arbetar för människors rätt att slippa förtryck, oavsett om det är politiskt (som Amnesty) eller religiöst (som Humanisterna). Förbundet är en människorättsorganisation som arbetar globalt (anslutning) till den internationella paraplyorganisationen IHEU) för att människor ska slippa religiöst sanktionerat förtryck.

Dessutom erbjuder humaniströrelsen en social samvaro och en livs-åskådningssyn att utvecklas i som människa. Detta genom ceremonier och olika folkbildande aktiviteter.

ÄR HUMANISTERNA EMOT RELIGION?

Nej, Humanisterna är däremot kritiska emot negativa konsekvenser av religion. Humanisterna arbetar för att människor ska slippa förtryckande dogmer och tankesystem, oavsett om dessa dogmer är religiösa eller sekulära. Humanisterna är alltså för människors rätt att slippa förtryck och därmed kritiska till det religiösa förtryck som förekommer

i många former. Så länge en privat tro inte går ut över någon annan, och så länge religiösa makthavare inte försöker inordna andra människor under sin tro, har Humanisterna ingen anledning att kritisera religionen. I humanismens samhällsvision har alla människor rätt att tro på vad de vill, men inte kräva att andra ska underordna sig denna tro. Religion och politik ska hållas strikt isär, vilket givetvis inte hindrar att religiösa människor deltar i samhällsdebatten och opinionsbildningen i samhället på samma villkor som alla andra.

Humanisterna värnar om
det sekulära samhället och
åtskillnaden mellan religion
och politik. Vi strävar efter
att de mänskliga rättigheterna
skall vara överordnade
religiösa dogmer,
normer och värderingar.